

(19)

URZĄD
PATENTOWY
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

(10)

PL 442685 A1

(12)

Opis zgłoszeniowy wynalazku (z daty zgłoszenia)

(21) Numer zgłoszenia: 442685

(22) Data zgłoszenia: 2022.10.28

(43) Data publikacji o zgłoszeniu: 2024.04.29 BUP 18/2024

(51) MKP:

G01R 31/26 (2020.01)

H01L 21/66 (2006.01)

H03K 17/00 (2006.01)

H02M 1/00 (2006.01)

(71) Zgłaszający:

UNIWERSYTET MORSKI W GDYNI,
Gdynia, PL

(72) Twórca(-y):

KRZYSZTOF GÓRECKI, Rumia, PL
PAWEŁ GÓRECKI, Reda, PL

(74) Pełnomocnik:

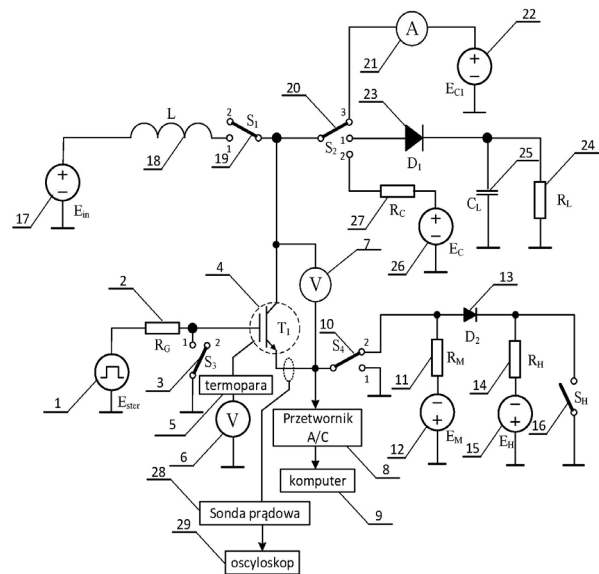
rzecz. pat. Magdalena Kukowska-Kaszuba,
Gdynia, PL

(54) Tytuł:

Sposób pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką i układ do pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką

(57) Skróć opisu:

Przedmiotem zgłoszenia przedstawionym na rysunku jest sposób pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką i układ do pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką. Zgłoszenie ma zastosowanie przy kontroli jakości półprzewodnikowych przyrządów mocy dla przemysłu elektronicznego i elektrotechnicznego.

Sposób pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką i układ do pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką

Przedmiotem wynalazku jest sposób pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką i układ do pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką. Wynalazek ma zastosowanie przy kontroli jakości półprzewodnikowych przyrządów mocy dla przemysłu elektronicznego i elektrotechnicznego.

Z opisu patentowego PL191944 znane są sposób i układ do pomiaru rezystancji termicznej elementów półprzewodnikowych zawierających złącze p-n. W znanym sposobie pomiar wykonywany jest w trzech etapach. Pierwszy etap obejmuje pomiary współrzędnych czterech punktów leżących na izotermicznych charakterystykach spolaryzowanego w kierunku przewodzenia złącza p-n, zawartego w badanym elemencie, drugi etap polega na pomiarze współrzędnych jednego punktu na niezotermicznej charakterystyce tego złącza, w trzecim etapie obliczana jest wartość rezystancji termicznej przy wykorzystaniu znanego wzoru. Znany układ pomiarowy zawiera badany układ scalony, wzmacniacz pomiarowy, przełącznik, źródło prądu pomiarowego i grzejnego, przetwornik oraz komputer. Znany sposób wymaga pracy badanego układu scalonego w nietypowych dla niego warunkach zasilania.

Znane są z opisu patentowego PL224783 sposób i układ do pomiaru rezystancji termicznej tranzystora bipolarnego mocy z izolowaną bramką (IGBT). Sposób ten realizowany jest wieloetapowo i charakteryzuje się tym, że w czasie drugiego etapu pomiaru badany tranzystor pracuje w zakresie aktywnym, a wartości napięcia bramka-emiter wyznaczone są w 3 punktach pracy tranzystora (A, B, C) tak dobranych, aby prąd kolektora przyjmował ustaloną wartość, a wartości napięcia kolektor-emiter były tak dobrane, by wykres zależności $u_{GE}(u_{CE})$ dla tych punktów był linią prostą. Wartość rezystancji termicznej jest wyliczana ze wzoru analitycznego i jest równa ilorazowi różnicy napięć bramka-emiter dla punktów A i C przez iloczyn różnicy napięć kolektor-emiter dla tych punktów przez prąd kolektora oraz nachylenie charakterystyki termometrycznej wyznaczone w pierwszym etapie pomiaru. Z kolei, układ do pomiaru rezystancji termicznej tranzystora bipolarnego mocy z izolowaną bramką charakteryzuje się tym, że

pierwszy zasilacz napięciowy przez pierwszy rezystor połączony jest z emiterem badanego tranzystora. Z kolei, drugi zasilacz napięciowy, przez szeregowo połączony drugi rezystor oraz amperomierz zasila kolektor badanego tranzystora. Bramka tranzystora jest zwarta do masy, natomiast woltomierze mierzą potencjały emitera i kolektora, a badany tranzystor umieszczony jest w termostacie. Znany sposób i układ może być stosowany do pomiarów rezystancji termicznej IGBT przy specyficznym dobranych współrzędnych jego punktu pracy.

Z noty aplikacyjnej o nr AN_1907_PL52_1911_144109 firmy Infineon Technologies znany jest sposób pomiaru strat przełączania w tranzystorze mocy i układ do pomiaru strat przełączania w tranzystorze mocy. Znany układ pomiarowy zawiera badany tranzystor, źródło napięcia stałego, induktor, kondensator, rezystor ograniczający prąd bramki tranzystora, generator przebiegu prostokątnego napięcia i drugi taki sam tranzystor bocznikujący obciążenie indukcyjne badanego tranzystora oraz oscyloskop i sondę prądową. Znany sposób polega na pobudzaniu bramki badanego tranzystora pracującego przy obciążeniu indukcyjnym ciągiem impulsów prostokątnych napięcia o poziomach tak dobranych, aby zapewnione było skuteczne włączenie i wyłączenie badanego tranzystora w każdym okresie sygnału sterującego. Rejestrowane są przebiegi czasowe napięcia kolektor-emiter oraz prądu kolektora, a następnie wyznaczany jest iloczyn tych przebiegów będący czasowym przebiegiem traconej mocy. Następnie wykonywane jest całkowanie tego przebiegu, przy czym granice całkowania są określone przez chwile osiągnięcia przez przebiegi $U_{CE}(t)$ oraz $I_C(t)$ ustalonych wartości. Znany sposób i układ pomijają wpływ pasożytniczych indukcyjności układu na wynik pomiaru.

Z opisu patentowego DE102011087764 znana jest metoda określania zużycia eksploatacyjnego m.in. tranzystora bipolarnego z izolowaną bramką w elektrowni wiatrowej, polegająca na wyznaczeniu charakterystyk cykli temperaturowych i wyznaczeniu odstępów serwisowych na podstawie tych cykli. Metoda ta polega na wyznaczeniu temperatury pracy przyrządu półprzewodnikowego na podstawie temperatury pracy przekształtników. Zużycie eksploatacyjne elementu półprzewodnikowego mocy jest określone na podstawie cykli temperatury roboczej. Metoda nie umożliwia wyznaczenia strat związanych z przełączaniem przyrządów półprzewodnikowych.

Zgodnie z opisem patentowym CN103033732 znany jest układ do wykrywania uszkodzeń tranzystora IGBT. Układ ten zawiera obwód wykrywania uszkodzenia IGBT, obwód wykrywania przetężenia IGBT, obwód wykrywania przepięcia IGBT i obwód sygnału zwrotnego. Układ ten może wykryć w czasie rzeczywistym, czy IGBT jest uszkodzony, czy występuje nadmierny prąd lub przepięcie. Niedogodnością tego układu jest brak możliwości wyznaczenia energii włączania i wyłączania.

Z opisu patentowego CN103675634 znana jest metoda testowania tranzystora IGBT oparta na oprogramowaniu LabVIEW. Metoda ta jest realizowana w dwóch etapach obejmujących pobudzenie badanego tranzystora i rejestrowanie sygnałów napięciowych i prądowych.

Opis patentowy CN104251965 ujawnia dynamiczne urządzenie do testowania wydajności tranzystora IGBT i metodę działania takiego urządzenia. Urządzenie według wynalazku zawiera obwód generujący prąd testowy, pierwszy system rejestrowania i stabilizacji temperatury, drugi system rejestrowania temperatury, oscyloskop, obwód sterujący IGBT. Umożliwia ono dynamiczne testowanie tranzystora IGBT.

Znane są z opisu patentowego CN105811944 urządzenie sterujące i metoda szacowania temperatury wnętrza modułu IGBT. Urządzenie składa się z testowanego modułu IGBT, modułu sterującego źródłem prądu stałego oraz platformy włączania bramki Millera, przy czym moduł sterujący źródłem prądu stałego służy do wyznaczenia parametru elektrycznego, który jest czujnikiem temperatury - napięcia włączania bramki. Układ i metoda pozwalają na wyznaczenie temperatury wnętrza modułu IGBT bez ryzyka uszkodzenia tego modułu.

Z opisu patentowego CN106291310 znana są metoda testowania i urządzenie do dynamicznej charakteryzacji przełączania tranzystora IGBT z wykorzystaniem technologii podwójnego impulsu. Sygnał podwójnego impulsu jest wytwarzany za pomocą procesora sygnałowego; testowany IGBT osiąga znamionowy prąd roboczy przez pierwszy impuls, a drugi impuls jest używany do testowania dynamicznych charakterystyk tego tranzystora. Dynamiczne parametry napięciowe i prądowe IGBT w procesie włączania/wyłączania są mierzone przy użyciu oscyloskopu i sondy różnicowej. Wśród mierzonych parametrów jest energia włączania i wyłączania. Niedogodnością znanej metody są pasożytnicze pojemności sond pomiarowych.

Znane są z opisu patentowego CN107807319 układ i metoda testowania tranzystora IGBT. Układ ten zawiera źródła prądowe, kondensator i induktor oraz przełączniki. W szczególności umożliwia on pomiary parametrów charakteryzujących rozważany tranzystor pracujący w układzie przełącznika.

Opis patentowy CN102445647 ujawnia metodę impulsowego testowania tranzystorów IGBT. Metoda ta wykorzystuje pobudzenie badanego tranzystora ciągiem impulsów prostokątnych wysokiej częstotliwości i rejestrację czasu trwania impulsu.

Z opisu patentowego CN109752638 znane są urządzenie i metoda do ciągłego pomiaru charakterystyki wyjściowej tranzystora IGBT. Urządzenie składa się z kondensatora, cewki indukcyjnej, testowanego IGBT, pomocniczego IGBT, diody zwrotnej, rezystora stanowiącego obciążenie, źródła napięcia stałego, generatora impulsów sterujących, urządzenia do pomiaru prądu i urządzenia do pomiaru napięcia. Pomiar wykonywany jest podczas ładowania i rozładowywania induktora.

Z opisanego powyżej stanu techniki znane są sposoby i układy do pomiaru charakterystyki tranzystorów IGBT, które jednak nie umożliwiają wyznaczenia energii włączania i wyłączania tranzystora bez wpływu pasożytniczych pojemności sond pomiarowych. Dodatkowo okazało się, że sposób pomiaru wymienionych parametrów tranzystorów IGBT można zrealizować z wyższą dokładnością i przy mniejszych kosztach.

Sposób pomiaru i układ do pomiaru według wynalazku w porównaniu do znanych sposobów i układów wykorzystują inną koncepcję pomiaru, tzn. wartości energii włączania i wyłączania są wyznaczone na podstawie pomiaru temperatury obudowy tranzystora w stanie ustalonym, co eliminuje potrzebę stosowania sond pomiarowych wprowadzających pasożytnicze pojemności do układu pomiarowego i będących przyczyną błędów pomiarowych. Poza tym, układ pomiarowy według wynalazku pozwala na wyznaczenie dodatkowo parametrów cieplnych mierzonego tranzystora w trakcie pomiaru energii włączania i wyłączania. Sposób według wynalazku jest dokładniejszy i wymaga mniej kosztownej aparatury pomiarowej.

Istotą wynalazku jest sposób pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką realizowany metodą pośrednią i obejmuje pięć następujących kolejno etapów:

- a) Etap I - pomiar rezystancji termicznej między wnętrzem a obudową tranzystora R_{thj-c} przy wykorzystaniu znanej metody stykowej i rezystancji termicznej między wnętrzem a otoczeniem R_{thj-a} przy wykorzystaniu znanej pośredniej metody elektrycznej;
- b) Etap II – pobudzenie tranzystora, zawartego w układzie przetwornicy boost pracującej w trybie granicznym, ciągiem impulsów prostokątnych napięcia sterującego jego bramkę o ustalonej częstotliwości f i współczynniku wypełnienia d aż do uzyskania stanu ustalonego termicznie oraz zapewnienie pracy tej przetwornicy w trybie granicznym poprzez dobranie indukcyjność L induktora w tej przetwornicy zgodnie ze wzorem (1):

$$L = \frac{d \cdot (1-d)^2 \cdot R_L}{2 \cdot f} \quad (1),$$

gdzie R_L oznacza rezystancję obciążenia przetwornicy, natomiast w stanie ustalonym mierzona jest wartość napięcia U_{CE} na zaciskach wyjściowych tranzystora w stanie wyłączenia, prąd kolektora I_C płynący przez włączony tranzystor oraz temperatura obudowy T_C wyznacza się metodą stykową;

- c) Etap III – wyznaczenie sumy energii włączania E_{on} i wyłączenia E_{off} następuje przy wykorzystaniu wzoru (2):

$$E_{on} + E_{off} = \frac{T_C - T_a + (T_C - T_a) \cdot \frac{R_{thj-c}}{R_{thj-a} - R_{thj-c}} - P_{Cond}}{R_{thj-a} \cdot f} \quad (2),$$

gdzie P_{Cond} oznacza moc traconą na włączonym tranzystorze; przy czym gdy przetwornica pracuje w trybie granicznym, wartość energii E_{on} wynosi 0, stąd wartość sumy E_{off} i E_{on} jest równa E_{off} .

- d) Etap IV – pomiar wartości temperatury T_C w stanie termicznie ustalonym badanego tranzystora pracującego w układzie przełącznika z obciążeniem rezystancyjnym przy bardzo wysokiej częstotliwości f i rezystancji obciążenia R_L zapewniającej uzyskanie identycznego prądu I_{cmax} jak w etapie II;
- e) Etap V – wyliczenie wartości energii E_{on} równej różnicy prawej strony wzoru (2) oraz wartości energii E_{off} wyznaczonej w etapie III.

Istotą wynalazku jest układ do pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystora bipolarnego mocy z izolowaną bramką. Układ ten składa się z badanego tranzystora 4, induktora 18, diody zwrotnej 23, diody impulsowej 13, pięciu rezystorów, pięciu źródeł napięcia stałego, generatora przebiegu prostokątnego napięcia 1, pięciu przełączników, dwóch woltomierzy, amperomierza 21, termopary 5, przetwornika A/C 8, sondy prądowej 28, oscyloskopu 29 oraz komputera 9. Układ charakteryzuje się tym, że generator przebiegu prostokątnego 1 jest połączony przez rezystor R_G 2 z bramką badanego tranzystora 4 oraz przełącznikiem S_3 3, którego drugie wyprowadzenie połączone jest do masy. Emiter badanego tranzystora 4 połączony jest z przełącznikiem S_4 10 oraz wejściem przetwornika analogowo-cyfrowego 8, którego wyjście połączone jest z komputerem 9. Zacisk pierwszy przełącznika S_4 10 podłączony jest do masy, a zacisk drugi tego przełącznika połączony jest z rezystorem R_M 11 i anodą diody impulsowej 13. Katoda tej diody połączona jest z rezystorem R_H 14 oraz jednym zaciskiem przełącznika S_H 16, którego drugi zacisk połączony jest do masy. Ujemny zacisk źródła napięciowego E_M 12 połączony jest z rezystorem R_M 11. Ujemny zacisk źródła napięciowego E_H 15 połączony jest z rezystorem R_H 14. Dodatkowo zaciski źródeł E_M oraz E_H podłączone są do masy. Pierwszy woltomierz 6 połączony jest do zacisków termopary 5 zamocowanej na obudowie badanego tranzystora 4. Drugi woltomierz 7 włączony jest między zaciski kolektora i emitera badanego tranzystora 4. Kolektor tego tranzystora połączony jest do zacisków przełączników S_1 19 i S_2 20. Drugi zacisk przełącznika S_1 19 połączony jest ze źródłem napięciowym E_{in} 17 przez induktor 18. Przełącznik S_2 20 jest trzypozycyjny, a do zacisku trzeciego tego przełącznika dołączone jest źródło napięcia stałego E_{C1} 22 przez amperomierz 21. Z kolei, do zacisku drugiego tego przełącznika dołączone jest źródło napięcia stałego E_C 26 przez rezystor R_C 27, a do zacisku pierwszego tego przełącznika – anoda diody zwrotnej 23. Katoda tej diody połączona jest z kondensatorem 25 i rezystorem 24, a ich pozostałe wyprowadzenia połączone są do masy. Sonda prądowa 28 założona jest na przewodzie połączonym do emitera badanego tranzystora 4, a jej wyjście podłączone jest do wejścia oscyloskopu 29.

Korzystnym skutkiem zastosowania sposobu według wynalazku jest wyznaczenie energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych z izolowaną bramką w typowych warunkach pracy tego tranzystora z obciążeniem indukcyjnym.

Korzystnym skutkiem zastosowania układu według wynalazku jest wyznaczenie wartości energii włączania oraz wyłączenia tranzystora bipolarnego mocy z izolowaną bramką.

Przedmiot wynalazku przedstawiono na przykładzie wykonania nie ograniczającym wynalazku:

Sposób pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką według wynalazku realizowany jest metodą pośrednią obejmującą pięć następujących kolejno etapów:

- a) W pierwszym etapie mierzona jest rezystancja termiczna między wnętrzem a obudową tranzystora R_{th-c} przy wykorzystaniu znanej metody stykowej i rezystancja termiczna między wnętrzem a otoczeniem R_{th-a} przy wykorzystaniu znanej pośredniej metody elektrycznej. Podczas realizacji tego etapu pomiaru przełącznik S_3 3 znajduje się w pozycji 1, przełącznik S_4 10 w pozycji 2, przełącznik S_1 19 jest rozarty, a przełącznik S_2 20 znajduje się w pozycji 3. W czasie tego pomiaru najpierw wyznaczana jest charakterystyka termometryczna $U_{GE}(T)$ stanowiąca zależność napięcia między bramką a źródłem badanego tranzystora 4 od temperatury otoczenia T_a . W czasie wyznaczania tej charakterystyki przełącznik S_H 16 jest zwarty umożliwiając przepływ przez badany tranzystor 4 prądu na małej wartości (z zakresu od 1 do 10 mA) regulowanej przez dobór wartości rezystora R_M 11 oraz napięcia na źródle E_M 12. Potem przełącznik S_H 16 jest rozwierany, co powoduje przepływ przez badany tranzystor prądu I_C o dużej wartości regulowanej przez dobór rezystancji rezystora R_H 14 oraz napięcia na źródle E_H 15. Wartość prądu I_C mierzona jest przez amperomierz 21, a wartość napięcia kolektor-emiter U_{CE} przez drugi woltomierz 7. Na skutek wydzielania mocy w tranzystorze 4 zachodzi w nim zjawisko samonagrzewania powodujące wzrost temperatury jego wnętrza T_j oraz temperatury obudowy T_C . Termopara 5 wraz z woltomierzem 6 umożliwiają pomiar temperatury T_C . Istotne jest, aby termopara stykała się z metalową częścią obudowy badanego tranzystora 4, który powinien być zamocowany na metalowym radiatorze. Należy monitorować na woltomierzu 6 zmiany wartości temperatury T_C , a na komputerze rejestrować mierzone za pomocą przetwornika analogowo-cyfrowego wartości napięcia U_{GE} aż do momentu uzyskania stanu ustalonego. W stanie tym zmiany

wartości temperatury T_C obserwowane w ciągu jednej minuty nie mogą przekroczyć rozdzielczości pomiaru tej temperatury. Po wykryciu stanu ustalonego należy zarejestrować wartości napięcia U_{CE} , prądu I_C oraz temperatury T_C . Następnie należy zewrzeć przełącznik S_H i zmierzyć wartość U_{GEH} napięcia U_{GE} . Wartości rezystancji termicznej R_{thj-c} oraz R_{thj-a} są wyliczane ze wzorów:

$$R_{thj-c} = \frac{T_C - T_a}{I_C \cdot U_{CE}} \quad (3)$$

$$R_{thj-c} = \frac{U_{GEH} - U_{GEK}}{I_C \cdot U_{CE} \cdot \alpha_T} \quad (4)$$

gdzie U_{GEK} jest wartością napięcia U_{GE} odczytaną z charakterystyki termometrycznej przy temperaturze T_a , zaś α_T oznacza nachylenie tej charakterystyki.

- b) W drugim etapie pomiaru badany tranzystor 4 zawarty jest w układzie przetwornicy boost zasilanej ze źródła napięciowego E_{in} 17 i pracującej w trybie granicznym. W tym etapie przełącznik S_3 3 znajduje się w pozycji 2, przełącznik S_4 10 – w pozycji 1, przełącznik S_1 19 – w pozycji 1, a przełącznik S_2 20 – w pozycji 1. Bramka tranzystora 4 pobudzana jest ciągiem impulsów prostokątnych napięcia o ustalonej częstotliwości f i współczynniku wypełnienia d z generatora E_{ster} 1, aż do momentu uzyskania stanu ustalonego termicznie. Chcąc zapewnić pracę tej przetwornicy w trybie granicznym należy dobrać indukcyjność L induktora zgodnie z następującym wzorem:

$$L = \frac{d \cdot (1-d)^2 \cdot R_L}{2 \cdot f}, \quad (5)$$

gdzie we wzorze tym R_L oznacza rezystancję obciążenia przetwornicy. W stanie ustalonym mierzona jest wartość napięcia U_{CE} na zaciskach wyjściowych tranzystora w stanie wyłączenia za pomocą drugiego woltomierza 7, prąd kolektora I_C płynący przez włączony tranzystor 4 za pomocą sondy prądowej 28 podłączonej do wejścia oscyloskopu 29 oraz temperatura obudowy T_C metodą stykową za pomocą termopary 5 i woltomierza 6.

- c) W etapie trzecim wyznaczana jest suma energii włączania E_{on} i wyłączania E_{off} przy wykorzystaniu wzoru w postaci:

$$E_{on} + E_{off} = \frac{T_C - T_a + (T_C - T_a) \cdot \frac{R_{thj-c}}{R_{thj-a} - R_{thj-c}} - P_{Cond}}{f \cdot R_{thj-a}}, \quad (6)$$

gdzie we wzorze tym P_{Cond} oznacza moc traconą na włączonym tranzystorze. W związku z tym, że przetwornica pracuje w trybie granicznym, wartość energii E_{on} wynosi 0, a więc wartość sumy E_{off} i E_{on} jest równa E_{off} .

Moc ta wyznaczana jest z następującego wzoru będącego aproksymacją charakterystyki wyjściowej włączonego tranzystora IGBT:

$$P_{cond} = \frac{1}{I_{Cmax} - I_{Cmin}} \int_{I_{Cmin}}^{I_{Cmax}} (I_C \cdot R_S + U_{CE0}) \cdot I_C dI_C =$$

$$= \frac{I_{Cmax} + I_{Cmin}}{2} \cdot U_{CE0} + \frac{I_{Cmax}^2 + I_{Cmax} \cdot I_{Cmin} + I_{Cmin}^2}{3} \cdot R_S \quad (7)$$

gdzie I_{Cmax} i I_{Cmin} to odpowiednio maksymalny i minimalny prąd tranzystora IGBT w okresie jego pracy w stanie ustalonym, R_S i U_{CE0} to parametry aproksymacji odcinakmi liniowej jego charakterystyki wyjściowej. R_S wyznacza się ze wzoru:

$$R_S = \frac{U_{CE1} - U_{CE2}}{I_{C1} - I_{C2}} \quad (8)$$

gdzie: U_{CE1} , U_{CE2} , I_{C1} oraz I_{C2} to współrzędne punktów pracy tranzystora w liniowym zakresie charakterystyki wyjściowej włączonego tranzystora IGBT przy zachowaniu warunku, że $I_{C1} > I_{C2}$. U_{CE0} to miejsce zerowe prostej aproksymującej te dwa punkty.

- d) W etapie czwartym badany tranzystor pracuje w układzie przełącznika z obciążeniem rezystancyjnym przy wysokiej częstotliwości f i rezystancji obciążenia R_C , zapewniającej uzyskanie identycznego prądu I_{Cmax} jak w etapie III, aż do uzyskania stanu ustalonego. W tym etapie przełącznik S_3 3 znajduje się w pozycji 2, przełącznik S_4 10 – w pozycji 1, przełącznik S_1 19 – w pozycji 2, a przełącznik S_2 20 – w pozycji 2. W stanie tym mierzona jest wartość temperatury T_C za pomocą termopary 5 i woltomierza 6.

e) W etapie piątym wyliczana jest wartość energii E_{on} równa różnicy prawej strony równania (6) oraz wartości E_{off} wyznaczonej w etapie III.

Przedmiot wynalazku został uwidoczniony na rysunku:

Fig. 1. - przedstawia schemat blokowy układu do pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystora bipolarnego mocy z izolowaną bramką.

Układ według wynalazku zawiera badany tranzystor 4, induktor 18, diodę zwrotną 23, diodę impulsową 13, pięć rezystorów, pięć źródeł napięcia stałego, generator przebiegu prostokątnego napięcia 1, pięć przełączników, dwa woltomierze, amperomierz 21, termoparę 5, przetwornik A/C 8, sondę prądową 28, oscyloskop 29 oraz komputer 9. Układ charakteryzuje się tym, że generator przebiegu prostokątnego 1 jest połączony przez rezystor R_C 2 z bramką badanego tranzystora 4 oraz przełącznikiem S_3 3, którego drugie wyprowadzenie połączone jest do masy. Emiter badanego tranzystora 4 połączony jest z przełącznikiem S_4 10 oraz wejściem przetwornika analogowo-cyfrowego 8, którego wyjście połączone jest z komputerem (9). Zacisk pierwszy przełącznika S_4 10 podłączony jest do masy, a zacisk drugi tego przełącznika połączony jest z rezystorem R_M 11 i anodą diody impulsowej 13. Katoda tej diody połączona jest z rezystorem R_H 14 oraz jednym zaciskiem przełącznika S_H 16, którego drugi zacisk połączony jest do masy. Ujemny zacisk źródła napięciowego E_M 12 połączony jest z rezystorem R_M 11. Ujemny zacisk źródła napięciowego E_H 15 połączony jest z rezystorem R_H 14. Dodatkowo zaciski źródeł E_M oraz E_H podłączone są do masy. Pierwszy woltomierz 6 połączony jest do zacisków termopary 5 zamocowanej na obudowie badanego tranzystora 4. Drugi woltomierz 7 włączony jest między zaciski kolektora i emitera badanego tranzystora 4. Kolektor tego tranzystora połączony jest do zacisków przełączników S_1 19 i S_2 20. Drugi zacisk przełącznika S_1 19 połączony jest ze źródłem napięciowym E_{in} 17 przez induktor 18. Przełącznik S_2 20 jest trzypozycyjny, a do zacisku trzeciego tego przełącznika dołączone jest źródło napięcia stałego E_{C1} 22 przez amperomierz 21. Z kolei, do zacisku drugiego tego przełącznika dołączone jest źródło napięcia stałego E_C 26 przez rezystor R_C 27, a do zacisku pierwszego tego przełącznika – anoda diody zwrotnej 23. Katoda tej diody połączona jest z kondensatorem 25 i rezystorem 24, a ich pozostałe wyprowadzenia połączone są do masy, natomiast sonda prądowa 28 założona jest na przewodzie połączonym do emitera badanego tranzystora 4, a jej wyjście podłączone jest do wejścia oscyloskopu 29.

Wykaz stosowanych oznaczeń

- 1 – generator przebiegu prostokątnego napięcia E_{ster}
- 2 – rezystor R_G
- 3 – przełącznik S_3
- 4 – badany tranzystor IGBT
- 5 – termopara
- 6 – pierwszy woltomierz
- 7 – drugi woltomierz
- 8 – przetwornik analogowo-cyfrowy
- 9 – komputer
- 10 – przełącznik dwupozycyjny S_4
- 11 – rezystor R_M
- 12 – źródło napięciowe E_M
- 13 – dioda impulsowa D_2
- 14 – rezystor R_H
- 15 – źródło napięciowe E_H
- 16 – przełącznik S_H
- 17 – źródło napięciowe E_{in}
- 18 – induktor L
- 19 – przełącznik dwupozycyjny S_1
- 20 – przełącznik trójpozycyjny S_2
- 21 – amperomierz
- 22 – źródło napięciowe E_{c1}
- 23 – dioda impulsowa D_1
- 24 – rezystor R_L
- 25 – kondensator
- 26 – źródło napięciowe E_c
- 27 – rezystor R_c
- 28 – sonda prądowa
- 29 – oscyloskop
- R_{thj-c} – rezystancja termiczna między wnętrzem a obudową tranzystora
- R_{thj-a} – rezystancja termiczna między wnętrzem a otoczeniem

f – częstotliwość

d – współczynnik wypełnienia

L – indukcyjność induktora

R_L – rezystancja obciążenia

T_a – temperatura otoczenia

T_C – temperatura obudowy

U_{CE} – napięcie na zaciskach wyjściowych tranzystora w stanie wyłączenia

U_{GE} – napięcie między bramką a emiterem tranzystora

U_{GEH} – napięcie między bramką a emiterem tranzystora po wyłączeniu tranzystora

U_{GEK} – napięcie między bramką a emiterem tranzystora na krzywej kalibracji przy temperaturze T_a

I_C – prąd kolektora płynący przez włączony tranzystor

P_{Cond} – moc tracona na włączonym tranzystorze

E_{on} – energia włączania tranzystora

E_{off} – energia wyłączania tranzystora

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób pomiaru energii włączania i wyłączania tranzystorów bipolarnych mocy z izolowaną bramką realizowany metodą pośrednią **znamienny tym, że** obejmuje pięć następujących kolejno etapów:

- a) Etap I - pomiar rezystancji termicznej między wnętrzem a obudową tranzystora R_{thj-c} przy wykorzystaniu znanej metody stykowej i rezystancji termicznej między wnętrzem a otoczeniem R_{thj-a} przy wykorzystaniu znanej pośredniej metody elektrycznej;
- b) Etap II – pobudzanie tranzystora, zawartego w układzie przetwornicy boost pracującej w trybie granicznym, ciągiem impulsów prostokątnych napięcia sterującego jego bramką o ustalonej częstotliwości f i współczynniku wypełnienia d aż do uzyskania stanu ustalonego termicznie oraz zapewnienie pracy tej przetwornicy w trybie granicznym poprzez dobranie indukcyjność L induktora w tej przetwornicy zgodnie z wzorem (1):

$$L = \frac{d \cdot (1-d)^2 \cdot R_L}{2 \cdot f} \quad (1),$$

gdzie we wzorze R_L oznacza rezystancję obciążenia przetwornicy, natomiast w stanie ustalonym mierzona jest wartość napięcia U_{CE} na zaciskach wyjściowych tranzystora w stanie wyłączenia, prąd kolektora I_C płynący przez włączony tranzystor oraz temperatura obudowy T_C metodą stykową;

- c) Etap III – wyznaczenie sumy energii włączania E_{on} i wyłączania E_{off} przy wykorzystaniu wzoru (2):

$$E_{on} + E_{off} = \frac{T_C - T_a + (T_C - T_a) \cdot \frac{R_{thj-c}}{R_{thj-a} - R_{thj-c}} - P_{Cond}}{R_{thj-a} \cdot f} \quad (2),$$

gdzie we wzorze P_{Cond} oznacza moc traconą na włączonym tranzystorze; przy czym gdy przetwornica pracuje w trybie granicznym, wartość energii E_{on} wynosi 0, stąd wartość sumy E_{off} i E_{on} jest równa E_{off} .

- d) Etap IV – pomiar wartości temperatury T_c w stanie termicznie ustalonym badanego tranzystora pracującego w układzie przełącznika z obciążeniem rezystancyjnym przy wysokiej częstotliwości f i rezystancji obciążenia R_L zapewniającej uzyskanie identycznego prądu I_{cmax} jak w etapie II;
- e) Etap V – wyliczenie wartości energii E_{on} równej różnicy prawej strony równania (2) oraz wartości E_{off} wyznaczonej w etapie III.
2. Układ do pomiaru energii włączania i wyłączenia tranzystorów mocy z izolowaną bramką zawierający badany tranzystor, induktor, diodę zwrotną, diodę impulsową, pięć rezystorów, pięć źródeł napięcia stałego, generator przebiegu prostokątnego napięcia, pięć przełączników, dwa woltomierze, amperomierz, termoparę, przetwornik A/C, sondę prądową, oscyloskop oraz komputer, **znamienny tym, że** generator przebiegu prostokątnego (1) jest połączony przez pierwszy rezystor R_G (2) z bramką badanego tranzystora (4) oraz przełącznikiem S_3 (3), którego drugie wyprowadzenie połączone jest do masy, emiter badanego tranzystora (4) połączony jest z przełącznikiem S_4 (10) oraz wejściem przetwornika analogowo-cyfrowego (8), którego wyjście połączone jest z komputerem (9), zacisk pierwszy przełącznika S_4 (10) podłączony jest do masy, zacisk drugi tego przełącznika połączony jest z rezystorem R_M (11) i anodą diody impulsowej (13), której katoda połączona jest z rezystorem R_H (14) oraz jednym zaciskiem przełącznika S_H (16), którego drugi zacisk połączony jest do masy, ujemny zacisk źródła napięciowego E_M (12) połączony jest z rezystorem R_M (11), ujemny zacisk źródła napięciowego E_H (15) z rezystorem R_H (14), a dodatnie zaciski tych źródeł podłączone są do masy, pierwszy woltomierz (6) połączony jest do zacisków termopary (5) zamocowanej na obudowie badanego tranzystora (4), drugi woltomierz (7) włączony jest między zaciski kolektora i emitera badanego tranzystora (4), kolektor tego tranzystora połączony jest do zacisków przełączników S_1 (19) i S_2 (20), drugi zacisk przełącznika S_1 (19) połączony jest ze źródłem napięciowym E_{in} (17) przez induktor (18), przełącznik S_2 (20) jest trzypozycyjny, a do zacisku trzeciego tego przełącznika dołączone jest źródło napięcia stałego E_{c1} (22) przez amperomierz (21), do zacisku drugiego tego przełącznika – źródło napięcia stałego E_c (26) przez rezystor R_c (27), a do zacisku pierwszego tego przełącznika – anoda diody zwrotnej (23), której katoda połączona jest z kondensatorem (25) i rezystorem (24), a ich pozostałe wyprowadzenia połączone są do masy, natomiast sonda prądowa (28) założona jest na

przewodzie połączonym do emitera badanego tranzystora (4), a jej wyjście podłączone jest do wejścia oscyloskopu (29).

/2 zastrzeżenia/

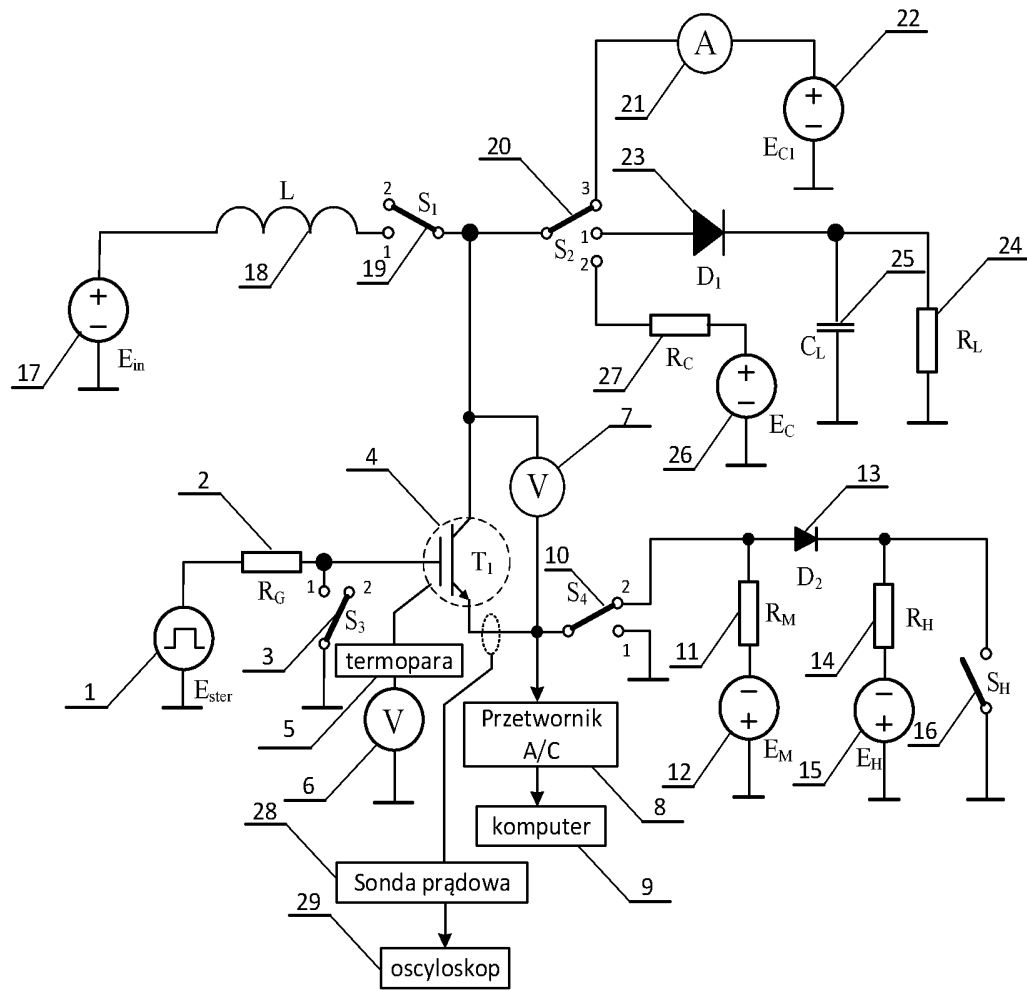

Fig. 1

SPRAWOZDANIE O STANIE TECHNIKI DO ZGŁOSZENIA NR P.442685

Klasyfikacja zgłoszenia: G01R 31/26, H01L 21/66, H03K 17/00, H02M 1/00		
Podklasy w których prowadzono poszukiwania: G01R, H01L, H03K, H02M		
Bazy komputerowe w których prowadzono poszukiwania: EPODOC, WPI, bazy UPRP, Google		
Kategoria dokumentu	Dokumenty - z podaną identyfikacją	Odniesienie do zastrz.
A	US2015032393 A1 (TEKTRONIX INC [US]) 29-01-2015	1-2
A	CN111579958 A (GLOBAL ENERGY INTERCONNECTION RES INST CO LTD; STATE GRID HUBEI ELECTRIC POWER CO LTD; STATE GRID CORP CHINA) 25-08-2020	1-2
A	CN111308308 A (YINHE ELECTRIC CO LTD) 19-06-2020	1-2
☐ Dalszy ciąg wykazu dokumentów na następnej stronie		
<p>A – dokument określający ogólny stan techniki, który nie jest uważany za posiadający szczególne znaczenie, E – dokument stanowiący wcześniejsze zgłoszenie lub patent, ale opublikowany w lub po dacie zgłoszenia, L – dokument, który może poddawać w wątpliwość zastrzegane pierwszeństwo(-wa), lub przytoczony w celu ustalenia daty publikacji innego cytowanego dokumentu lub z innego szczególnego powodu, O – dokument odnoszący się do ujawnienia ustnego przez zastosowanie, wystawienie lub ujawnienie w inny sposób, P – dokument opublikowany przed datą zgłoszenia, ale później niż zastrzegana data pierwszeństwa, T – dokument późniejszy, opublikowany po dacie zgłoszenia lub w dacie pierwszeństwa i niebędący w konflikcie ze zgłoszeniem, ale cytowany w celu zrozumienia zasad lub teorii leżących u podstaw wynalazku, X – dokument o szczególnym znaczeniu; zastrzegany wynalazek nie może być uważany za nowy lub nie może być uważany za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli ten dokument brany jest pod uwagę samodzielnie, Y – dokument o szczególnym znaczeniu; zastrzegany wynalazek nie może być uważany za posiadający poziom wynalazczy, jeżeli ten dokument zostanie połączony z jednym lub kilkoma tego typu dokumentami, a takie połączenie będzie oczywiste dla znawcy, & – dokument należący do tej samej rodziny patentowej.</p>		

Sprawozdanie wykonał/-a:

Mateusz Gaweł
Asesor

Data:

27.07.2023

Podpis:

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/
Pismo wydane w formie dokumentu elektronicznego

Uwagi do zgłoszenia

Sprawozdanie zostało wykonane w oparciu o zastrz. z dnia 28.10.2022 r.